

Obraz z instalacji audiowizualnej Darii Kuzmych *Leaving the Town's Body: a Map* (Opuszczając ciało miasta: mapa), Architecture of Voice (Architektura głosu), nr 3: City Waters (Wody miasta, 2018).

Zaproszenie do uczestnictwa:

BUDUJĄC PAMIĘĆ W 'MIEŚCIE SZCZELIN' // MIERZĄC SIĘ Z UWIKŁANIEM POLITYCZNYM

– kuratorowane warsztaty i artystyczny think tank w Kijowie

13–19 kwietnia 2020,
25–31 maja 2020

Czy jest lepsze miejsce do kontemplowania pamięci, zarówno zbiorowej jak i indywidualnej, niż miasto, które nie pamięta? To amnezja tak beznadziejna, że aż napawa nadzieją: miasto szczelin to wyjątkowo dobre miejsce do praktykowania genealogii, tych wyobrażonych i tych prawdziwych.

Sztuka może tworzyć obrazy, narracje i perspektywy, które przeciwstawiają się silnie spolaryzowanym, mainstreamowym narracjom historycznym. Jej rola wydaje się teraz szczególnie aktualna, biorąc pod uwagę obecność rewizjonizmu historycznego, instrumentalizację historii na potrzeby bieżących celów politycznych oraz wpływ upolitycznionej współpracy czy też kolaboracji na kulturę polityczną w różnych społeczeństwach.

Zapraszamy zarówno młodych artystów jak i dojrzałych twórców, kuratorów, performerów i badaczy do udziału w warsztatach oraz spotkaniach think tanku kuratorowanych przez kuratorkę muzyczną **Shashę Andrusyk** (Ukraina), artystkę wizualną **Kristinę Norman** (Estonia) oraz dramaturga **Laura Kaunissaare** (Estonia).

Spotkanie odbędzie się w Kijowie i będzie przebiegać dwuetapowo w formie dwóch sześciodniowych sesji, podczas których zaproszeni artyści i specjaliści zajmujący się tematem pamięci i polityki oraz obszarem współczesnych form ekspresji artystycznej zastanowią się nad politycznym, społecznym, historycznym czy przestrzennym wymiarem pamięci zbiorowej oraz nad jej pozostałymi, różnorodnymi aspektami, a także nad tym jak kształtowały się doświadczenia dotyczące zjawiska kolaboracji czy upolitycznionej współpracy w różnych kulturach.

Termin nadsyłania zgłoszeń: 15.02.2020

Pragniemy szczególnie zachęcić do zgłaszania się osoby zainteresowane historią regionu, gotowe by krytycznie zaangażować się w dyskusje na zaproponowane tematy.

Do projektu mogą zostać zakwalifikowani uczestnicy z następujących krajów: kraje UE, Albania, Armenia, Bośnia i Hercegowina, Gruzja, Islandia, Kosowo, Mołdawia, Montenegro, Północna Macedonia, Norwegia, Serbia, Ukraina

Koszty podróży z wymienionych krajów oraz koszt zakwaterowania w Kijowie ponosi organizator, tzn. Instytut Teatralny im. Zbigniewa Raszewskiego na podstawie umowy zawartej pomiędzy uczestnikiem i organizatorem.

Aby się zgłosić, wypełnij [formularz](#)

Formularz jest w języku angielskim. Dobra znajomość języka angielskiego jest warunkiem wzięcia udziału w wydarzeniu.

Kontakt: edyta.zielnik@instytut-teatralny.pl

Sesja pierwsza

13–19 kwietnia 2020

BUDUJĄC PAMIĘĆ W 'MIEŚCIE SZCZELIN': odrobinę więcej niż spacer po Kijowie

Kuratorka: **Sasha Andrusyk** (Ukraina), dyrektorka Ukho Music Agency oraz Ukho Ensemble Kyiv wraz z zaproszonymi gośćmi.

Czy jest lepsze miejsce do kontemplowania pamięci, zarówno zbiorowej jak i indywidualnej, niż miasto, które nie pamięta? Języki, idee, miejsca pochówku, miejsca wypoczynku, katastrofy ekologiczne, słynni mieszkańcy, głośni kryminaliści – można uznać, że Kijów z niczym na stałe się nie wiąże. To amnezja tak beznadziejna, że aż napawa nadzieją: miasto szczelin to wyjątkowo dobre miejsce do praktykowania genealogii, tych wyobrażonych i tych prawdziwych. W miejscu gdzie nic niczego nie przypomina, każda sekwencja staje się możliwa. Nauczyciel historii może stać się wielkim artystą, natomiast akademia – Alma Mater setek ważnych artystów – może zamienić się w 'czarny kwadrat', ponieważ wszystkie ważne nazwiska zostały zapomniane, w tym także autora tak przełomowej pracy jak *Czarny kwadrat*, kijownianina i wykładowcy na tejże akademii.

Czy można próbować reinterpretować historię urządzając koncerty? Czy dozwolone jest mówienie o traumie poprzez grę wideo? Jak daleko można się posunąć wspierając zapomnianego geniusza-architekta w momencie, w którym prace stanowiące jego znak rozpoznawczy są zagrożone (czy wystarczająco ekstremalną odpowiedzią jest założenie sekty ku jego czci)? Czy gest ma znaczenie w mieście, które zapomina gesty? Podczas cyklu kuratorowanych rozmów i spacerów po Kijowie, zastanowimy się nad nowymi drogami utrwalania i fałszowania pamięci.

Zapraszamy młodych artystów, kuratorów, performerów i badaczy, którzy chcieliby zgłębić przestrzeń miasta oraz zastanowić się nad naturą i formą gestu, szczelinami w pamięci, ciągłością narracji oraz praktykami upamiętniania.

Spotkanie, które będzie miało formę spacerów i rozmów z zaproszonymi gośćmi, adresowane jest zarówno do teoretyków jak i praktyków. Niektóre spacery obejmować będą zadania dla uczestników, jednak głównym celem jest skontekstualizowanie Kijowa, zdobycie materiału do przemyśleń oraz punktu wyjścia do dyskusji.

Spotkanie towarzyszy kwietniowej serii koncertów Ukho, łączących muzykę improwizowaną, rozszerzone techniki wokalne i sound art. Przykładowe wcześniejsze projekty Ukho: [La Gol voice theatre \(Architecture of voice, vol.: Around stadia\)](#), [Silvana Torto \(Architecture of voice, vol.: Around stadia\)](#), [Ukho Ensemble](#).

Sasha Andrusyk jest kuratką, dyrektorką Ukho Agency i Ukho Ensemble Kyiv. Od momentu współzałożenia w 2012 roku Ukho – agencji koncentrującej się na nowej muzyce, Andrusyk zaprezentowała w Kijowie ponad 600 utworów współczesnej muzyki klasycznej. Andrusyk pracuje z przeróżnymi formami, skupiając się zwłaszcza na podejściu interdyscyplinarnym – praktyce, którą udoskonaliła m.in. podczas kuratorowania Plivka Art Centre w latach 2015–2018. W 2016–2018 wymyśliła i wyprodukowała cykl trzech włoskich oper (*Limbo-Limbo* Stefana Gervasoniego, *Pane.Sale.Sabbia* Carmine Emanuele Celli, and *Luci mie traditrici* Salvatora Sciarrina) dla Opery Narodowej w Kijowie. Poza operami i Ukho jej najbardziej znanym projektem jest cykliczne wydarzenie site-specific zatytułowane „Architecture of Voice” (Architektura głosu), które bada relację pomiędzy pamięcią, krajobrazem oraz gestem wokalnym podczas serii koncertów w Kijowie.

Sesja druga

25–31 maja 2020

MIERZĄC SIĘ Z UWIKŁANIEM POLITYCZNYM

Kuratorzy: artystka wizualna **Kristina Norman** (Estonia) i dramaturg **Laur Kaunissaare** (Estonia).

Uwikłanie polityczne – kolaboracja czy też upolityczniona współpraca – to temat pełen niuansów i wywołujący silne emocje, szczególnie w czasach niepokoju politycznych. Pojęcie kolaboracji skłania do myślenia o konkretnym wrogu oraz współwinnych dokonanych przez niego przestępstw. Obecność ekstremizmów w naszym krajobrazie politycznym sprawia, że stajemy przed trudnymi wyborami, a te tworzą dziedzictwo, które po nas pozostaje. To mocna przesłanka, by zastanowić się nad uwikłaniem politycznym w teraźniejszości, a także w przeszłości – zarówno tym wśród wierchuszki, jak i oddolnym – poprzez obnażanie kolejnych warstw i artystyczne badanie niuansów. Obecnie kwestia rewizjonizmu historycznego, instrumentalizacja historii na potrzeby bieżących celów politycznych oraz wpływ upolitycznionej współpracy czy też kolaboracji na kulturę polityczną w różnych społeczeństwach należą do najbardziej aktualnych problemów.

Sztuka może tworzyć obrazy, narracje i perspektywy, które przeciwstawiają się silnie spolaryzowanym, mainstreamowym narracjom historycznym. Sztuka jest w stanie i powinna pomóc społeczeństwu skonfrontować się z ciemnymi kartami jego historii, by wzięło za nie odpowiedzialność oraz wyciągnęło wnioski, tak, aby nie tkwić w błędnym kole ciągłego odtwarzania przeszłości.

Zwracamy się do młodych jak i dojrzałych twórców, zainteresowanych kwestiami kolektywnej pamięci oraz polityki pamięci, którzy chcieliby aktywnie włączyć się do dyskusji na temat politycznych uwikłań, kolaboracji czy też kwestii upolitycznionej współpracy.

Przestrzenią warsztatów jest Kijów, metropolia o różnorodnej scenie artystycznej oraz o bogatej historii – przestrzeń prowokująca do dyskusji o uwikłaniu politycznym. Temat ten znajduje się w centrum konstruowania oraz kwestionowania narracji o kolektywnej pamięci i tożsamości narodowej w dzisiejszej Ukrainie.

Spotkanie będzie miało nieformalną strukturę, pozwalającą na wzajemną wymianę doświadczeń, oraz dyskusję na temat praktykowanych podejść oraz strategii artystycznych. Powołany w Kijowie think tank będzie miał na celu analizę różnych form i okoliczności politycznego uwikłania oraz strategii artystycznych pozwalających się z nim mierzyć.

Kristina Norman działa w obszarach sztuki współczesnej oraz dokumentu. Wykorzystuje narzędzia artystyczne do badania zbieżnych trajektorii tożsamości, pamięci oraz przestrzeni publicznej. W 2009 roku reprezentowała Estonię na Biennale w Wenecji, gdzie zaprezentowała *After-War* (Po-wojnie), olbrzymią rzeźbę-instalację audiowizualną odnoszącą się do konfliktu wokół pomnika upamiętniającego żołnierza sowieckiego, który został usunięty dwa lata wcześniej z centrum Tallina. W 2014 roku podczas biennale Manifesta w Petersburgu, artystka postawiła czternastometrową metalową konstrukcję choinki naprzeciwko Pałacu Zimowego jako bezpośrednie odniesienie do „Yelinka”, choinki w Kijowie – symbolu Euromaidanu 2013/2014.

Laur Kaunissaare jest dramaturgiem sztuk performatywnych; mieszka w Tallinie w Estonii. Był dramaturgiem Teatru NO99 oraz Kanuti Gildi SAAL; prowadził także program sztuk performatywnych podczas Europejskiej Stolicy Kultury Tallin 2011.

Norman i Kaunissaare sporą część swojego życia zawodowego poświęcili zjawiskom związanym z kondycją post-sowieckości. Ich prace to długofalowe, oparte na badaniach projekty, niejednokrotnie analizujące powiązania pamięci, tej indywidualnej i tej publicznej, z siłami politycznymi. W pierwszej wspólnej produkcji teatralnej, poetycko-

dokumentalnym performansie *Lighter Than Woman* (Lżejsza niż kobieta, 2019) – współprodukcji Międzynarodowego Festiwalu Teatralnego Santarcangelo we Włoszech, Kanuti Gildi SAAL w Estonii i festiwalu Homo Novus w Łotwie – przyjrzeni się współczesnym konsekwencjom kondycji postsowieckiej poprzez pryzmat kobiecej migracji. Przy tworzeniu przedstawienia pracowali ze wspólnotą ukraińskich kobiet, które, zmuszone sytuacją finansową, opuściły swoje rodziny na Ukrainie, aby szukać pracy we Włoszech jako opiekunki osób starszych. Najnowszy wspólny projekt poświęcony będzie prześledzeniu uwikłań politycznych w Sowieckiej Estonii oraz polityce pamięci we współczesnym społeczeństwie.

Organizator: Instytut Teatralny im. Zbigniewa Raszewskiego

Wydarzenie jest częścią międzynarodowego, trzyletniego projektu *EMERGENCE. From shared experience to new creativity. Living Heritage/Reframing Memory* łączącego 8 partnerskich organizacji z Europy i Azji.

Projekt został dofinansowany przez program Unii Europejskiej Kreatywna Europa.

Instytut Teatralny
im. Zbigniewa Raszewskiego

Star-Bright Hour (Godzina jasna jak gwiazda), przedstawienie site-specific Kristiny Norman w Pałacu Maarjamäe, 2015. Dawne Muzeum Historii i Rewolucji Estońskiej SRR mieszczące się w pałacu, dziś jest Centrum Poznawania Historii. W tle – mural *Friendship of Nations* (Przyjaźń Narodów) Evalda Okasa, 1987. Zdjęcie: Meelis Muhu.